

Освіта
для успіху
громадська організація

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

«Де брати ідеї для проєктів у шкільному коворкінгу»

за результатами проєкту «Зміцнення місцевої економіки та доброго врядування», який впроваджувався ГО «Освіта для успіху» за підтримки Ради Європи у межах програми «Децентралізація і реформа публічної адміністрації в Україні»

Авт.: національні експерти Дацишин Маркіян, Дятленко Сергій, Савицький Іван, Пелипенко Марія, Ємшина Оксана

Проєкт впроваджувався протягом червня-жовтня 2022 року у п'яти обраних на конкурсі закладах освіти Львівської (ліцей «Львівський», Пустомитівський ліцей №1), Тернопільської (Копичинецький ліцей №2) та Хмельницької (Городоцький ліцей №4, Крупецький ліцей) областей. Заклади отримали сучасне обладнання та консультаційну підтримку запуску нового формату роботи. Але цей проєкт не лише про нове обладнання для шкільних майстерень, як може здатися на перший погляд, а про нову роль школи у громаді та про новий інструмент (відкритий шкільний коворкінг) для розкриття творчого і підприємницького потенціалу учнів і дорослих жителів, а також переселенців.

Пам'ятаймо, що типовий коворкінг працює у трьох моделях:

- як майстерня для забезпечення навчального процесу.
- як майстерня для проведення гурткової та позакласної роботи
- як відкритий шкільний коворкінг для всіх охочих жителів громади та внутрішньо переміщених осіб (в умовах воєнного стану).

Кожна з цих моделей має свої особливості, які потрібно врахувати під час вибору виробів для виготовлення.

У навчальному процесі, згідно з новою програмою з трудового навчання (технологій), об'єкти потрібно добирати, враховуючи:

- відповідність вікових та фізіологічних особливостей учнів;
- можливість досягнення результатів навчально-пізнавальної роботи учнів;
- застосування та опанування основних і додаткових технологій обробки матеріалів;
- добір відповідних конструкційних матеріалів;
- зацікавленість учнів.

Об'єкти проектування учитель і учні обирають спільно.

Учні Копичинецького ліцею на уроках трудового навчання/технологій у столярному коворкінгу проектували та виготовляли підставки під гарячу чашку, підставку для гаджета, кухонне приладдя, органайзер, коробочку для крейди, свічник.

Учні Крупецького ліцею під час навчального процесу у кулінарному коворкінгу випікали глазуrowаний пряник, льодяники, булочки для бургерів, морквяні кекси, кантучіні, енергобатончики, багети, зефір та кекси

Гурткова робота передбачає поглиблене вивчення предмету і здобуття глибших профільних знань. Тут первинним є затребуваність проекту, його цінність як для самих учасників, так і для зовнішнього спостерігача, який дає суспільну оцінку. Для цього добре підходять соціальні проекти для школи, громади, міста чи людей у скруті. Це мають бути командні, комплексні, комбіновані, та довготривалі у виконанні заду, але обов'язково такі, які будуть цікаві для виготовлення учасникам гуртка та матимуть соціальне значення.

Наприклад, соціальними проектами можуть стати садова лавка в парк громади, авторські таблички для туристичних місць, накриття для криниць для літніх людей, виготовлення вуличних поїлок для тварин, виготовлення речей першої необхідності для людей, що опинились у складних життєвих обставинах, тощо.

Учасники гуртка Городоцького ліцею у швейному коворкінгу виготовляли шопери на подарунки, шили м'які іграшки для вихованців дитячого садочка.

Якщо в навчальній та гуртковій роботі основним акцентом є набуття практичного досвіду та всебічний розвиток учнів, то в комерційній роботі основним критерієм є отримання прибутку через виробництво товарів або надання послуг.

При створенні комерційного підприємства засновники наперед знають, який напрямок роботи оберуть і яку саме продукцію будуть випускати.

У випадку коворкінгу, який може бути сформований як універсальна широкопрофільна майстерня, на початку варто скористатись одним із методів обрання напрямку роботи:

- **трендовий.** Тренд — це напрямок розвитку, вигляду товарів, їх оздоблення згідно з артикульованими ринком (суспільством) побажаннями в певний період часу.

Класичний приклад тренду — різдвяні свята. Ринок різдвяних сувенірів та атрибутики під час різдвяних свят злітає вгору в тисячі разів. Час цього тренду триває з 1 грудня по 19 січня. Звісно, в цей період варто робити акцент на випуску власної продукції з різдвяною тематикою.

Останнім українським трендом можна вважати пса Патрона, який служить у Державній службі з питань ліквідації надзвичайних ситуацій. Сувенірні вироби з зображенням Патрона є дуже затребуваними та гарно продаються.

Позитивом такого методу є те, що ми можемо виготовляти класичний набір наших виробів і лише оздоблювати їх або коригувати їхній вигляд та форму, враховуючи трендові побажання.

Негативом, а радше застереженням щодо цього методу є усвідомлення, що на використання деяких трендових елементів та зображень необхідно отримати дозвіл автора або утримувача авторських прав.

Учні Крупецького ліцею пекли смаколики до Дня вчителя, а учні Копичинецького ліцею № 2 виготовляли сувеніри до благодійного аукціону зі збору грошей на потреби української армії.

- **крафтовий (авторський).** Метод, за якого на першому місці є творча складова виробів, авторська задумка, цікаве нестандартне виконання. Виготовлення крафтових виробів ґрунтується не на ринкових дослідженнях, смаках публіки, затребуваності на ринку, а на пошуку власного, особливого покупця. Коворкінг у такому разі стає радше студією дизайну, творчості та експериментальним творчим хабом, ніж виробництвом.

Позитивною стороною цього методу є різноманітність виробів, їхня ексклюзивність, індивідуальність. Це характеристики, які завжди шанують споживачі. Негативною стороною є те, що такий метод потребує тривалої

розкрутки власного бренду студії дизайну.

Найчастіше виробами такого методу є авторські сувеніри, декори, біжутерія, елементи інтер'єру та екстер'єру, авторський модельний одяг, індивідуальні принти та вишивка .

У Крупецькому ліцеї дорослі майстрині випікали короваї, демонструючи значну частину складових пекарської майстерності

● **під замовлення.** Аби потенційні клієнти знали про вас, вам потрібно гучно про себе заявити. Щоб виготовити щось для клієнта, необхідно зрозуміти, в чому саме полягає його потреба. Якого саме товару не вистачає йому в його житті чи роботі. Клієнтами в цьому випадку можуть бути як люди, так і компанії та організації. Найкращий метод — організувати зустріч, розповісти про можливості коворкінгу і обговорити, які вироби потрібні клієнту, і які з тих, що потрібні, ви можете виготовляти.

Для людей це можуть бути товари домашнього вжитку, ремонт старих речей, виготовлення меблів за індивідуальними розмірами, постачання мікрозелені в певний день або пошиття виробів із текстилю для дому.

Для компаній і організацій це можуть бути різноманітні елементи в закладі — від брендovaných скатертин у кафе до меблів і елементів декору, пошиття форменого одягу, постачання випічки тощо.

У швейному коворкінгу Городоцького ліцею № 4 пошили пробну партію постільної білизни для місцевого готелю.

Не зайвим буде згадати класичний метод визначення переліку товарів для виробництва. Його використання вимагає базових знань із підприємництва. Є чимало онлайн-курсів, посібників та підручників як для школярів, так і для вчителів, з яких можна почерпнути знання для застосування цього методу.

● **дослідження ринку.** Це метод потребує детальної підготовки та планування:

1. Визначте початковий географічний ринок збуту. Це ваша громада, місто, область чи вся країна або закордон. Пам'ятайте, що сучасні технології та інтернет дають вам змогу продавати вироби в будь-який куточок світу, але при цьому врахуйте, що харчі та мікрозелень довго не зберігаються. Транспортування великих дерев'яних виробів на великі дистанції коштує дорого, а для багатьох виробів необхідно отримати додаткові дозволи та оформити доста документації, аби зможти відправити їх за кордон.
2. Дослідіть конкурентів. Скільки аналогічних виробництв на обраному вами ринку збуту? Що саме вони виготовляють? Якими партіями? Які в них умови продажу і терміни виготовлення?
3. Складіть список тих виробів, які технічно можливо виготовляти у вашому коворкінгу.
4. Визначте, яких виробів немає у ваших конкурентів, а ви можете їх виготовляти.

5. Визначте, які вироби ви можете виготовляти краще або швидше, ніж ваші конкуренти.
6. Проведіть дослідження серед покупців (мешканців вашої громади, села, міста, району). Дізнайтесь, якого саме товару (послуги) їм не вистачає, і чи можливо саме його (її) виготовляти у вашому коворкінгу.

Ці два дослідження дадуть вам перше розуміння, що саме можна виготовляти і які послуги можна надавати у обраному вами профілі коворкінгів.

У ліцеї «Львівський» учні, ще не отримавши обладнання, провели фундаментальну підготовку. Провели аналіз ринку потенційного збуту, склали базу, провели перемовини, і ще до запуску коворкінгу з вирощування мікрозелені отримали дві попередні згоди на постачання продукції у місцеві магазини.

Не забувайте що ринок динамічний. Потрібно завжди стежити за його змінами і коригувати власні дії.

Ресурси для натхнення та корисні посилання

Ресурсом №1 для всіх, хто творить, вважають Pinterest («Пінтерест») (<https://www.pinterest.com>). Місія цього сайту — «об'єднати весь світ за допомогою речей, які їм цікаві». Це каталог речей, які сподобались мільйонам людей, і які вони зберегли у свою колекцію. «Пінтерест» — найбільший у світі сайт для пошуку ідей та натхнення. На ньому можна знайти практично будь який виріб для виготовлення, підглянути інструкцію, технологію, взяти готові шаблони для виготовлення.

Ресурсом №2 вважається онлайн-магазин для продажу авторських виробів ETSY («Етсі») (<https://www.etsy.com>). Це платформа електронної комерції, що фокусується на виробах ручної роботи, вінтажних речах і матеріалах, унікальних товарах обмеженого випуску. Тут немає інструкцій, навчальних матеріалів, але є величезна кількість авторських виробів, переглядаючи які, можна знайти натхнення для власного проєкту.

Ці два ресурси не є самотніми у своїй ніші, але є найбільш популярними та наповненими. Користуючись інтернетом, ви можете сформулювати пошуковий запит, — наприклад, «аналогі “Пінтереста”», «Топ-10 сайтів для натхнення», — і віднайти ще з десяток подібних ресурсів. Переважно це ресурси загальної тематики. Їхньою перевагою можна вважати принцип «усі ідеї в одному місці». Недолік: для пошуку необхідно відфільтрувати багато зайвої інформації, яка не стосується профілю вашого коворкінгу, адже за запитом, наприклад, «садова лавка» системний алгоритм підбере не лише лавки, але й елементи декору саду, різноманітні ідеї щодо типу садових саджанців і їхнього розташування, адже вважатиме, що ви цікавитесь не столярною справою, а саме облаштуванням саду.

Якщо хочете отримати чіткі креслення, варто скористатись послугами вузькоспеціалізованих ресурсів, які розвивають один напрямок. Декілька посилань нижче:

Столярна справа

Найбільшим постачальником готових проектів із деревообробки є Сполучені Штати Америки. Пам'ятаймо що в США — дюймова система вимірювання. Деякі готові креслення переведені у метричну систему, деякі необхідно буде адаптувати.

Ресурси з безкоштовними та платними готовими кресленнями (ідеями) для деревообробки:

- <https://www.finewoodworking.com/>
- <https://www.popularwoodworking.com/>
- <https://www.pdfdrive.com/>

Виокремимо ресурс українського вчителя трудового навчання Дмитра Лупяка <https://dmytro.lupiak.com>. На ньому ви знайдете базу добірних ідей об'єктів, які можна використати в навчальному процесі.

Машинна вишивка

Ресурси з безкоштовними та платними готовими файлами для машинної вишивки

- <https://www.embroiderydesigns.com/>
- <https://www.creativefabrica.com/>
- <https://www.oregonpatchworks.com/>

3D-друк

Ресурси з безкоштовними та платними файлами для 3D-друку

- <https://www.thingiverse.com/>
- <https://cults3d.com/>
- <https://grabcad.com/>

Не забувайте, що деякі вироби можуть бути захищені авторським правом. Допускається виробництво реплік із навчальною метою, виготовлення виробів для соціальних проектів або з іншою метою, яка не передбачає отримання прибутку. Але в будь-якому разі варто взяти хоча би усний дозвіл у автора виробу, аби не порушувати закон «Про авторське право і суміжні права».

Громадська організація «Освіта для успіху» започаткована у 2018 році освітянами та громадськими активістами під час національного етапу Олімпіади з трудового навчання (технологій) задля створення умов та можливостей для всебічного професійного та особистісного розвитку, зростання і самореалізації дітей; сприяння ініціативам учнів та молоді; організації всеукраїнських та регіональних конкурсів та інших заходів для заохочення талановитих учнів; допомога старшокласникам у виборі професійної спрямованості.

Наша мета — самозарадний і відповідальний молодий громадянин, який/яка досягає успіхів в житті та бере участь у розвитку своєї громади.

Доєднуйтесь до нас:

- на сайті: <https://www.edukraine.org.ua/>
- у соцмережах: <https://www.facebook.com/NGOEFS>

За результатами впровадження проєкту «Зміцнення місцевої економіки та доброго врядування» були розроблені методичні рекомендації, з якими можна ознайомитися за покликанням (QR-кодом поруч):

1. Чим коворкінг відрізняється від навчальної майстерні та як перетворити навчальну майстерню на коворкінг
2. Вчитель/вчителька, без яких коворкінг не працюватиме
3. Як підібрати обладнання для шкільного коворкінгу
4. Де брати ідеї для проєктів у шкільному коворкінгу
5. Як підготувати виграшну грантову заявку

Методичні
матеріали

«Цей документ створено за фінансової підтримки Ради Європи.

Погляди, висловлені в цьому документі, жодним чином не можуть вважатися такими, що відображають офіційну думку Ради Європи».

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE